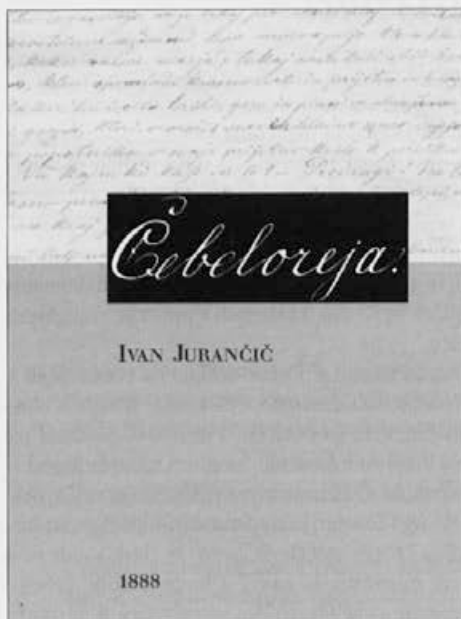

Za vašo knjižno polico

VLADO PUŠNIK
predsednik Čebelarke zveze
društev Maribor

OB IZDAJI JURANČIČEVE ČEBELOREJE

Štajerski čebelarji smo veseli, da je po 116 letih od nastanka in v počastitev 100. obletnice ustanovitve Slovenskega čebelarkega društva za Spodnje Štajersko slovenskim čebelarjem končno dosegljivo besedilo Ivana Jurančiča (1861–1935). To je zanimivo vsaj iz dveh razlogov.

Besedilo v rokopisu bogato predstavlja gojenje čebel v tistem času, ko so se začeli večji tehnološki premiki tudi v čebelarstvu. V Evropi so takrat začeli čebelariti s premičnim satjem in uvajati tudi druge tehnološke spremembe, ki so občutno spremenile tehnologijo čebelarjenja v primerjavi s tisto v 18. stoletju.

Po prebiranju besedil lahko ugotovimo, da je njihov pisec pred 116 leti veliko vedel o vzreji čebel in da so nekatera poglavja še dandanes aktualna, napotki v knjigi pa zelo koristni. Predvsem so še vedno zelo zanimivi in tudi uporabni tretji, četrti, peti in šesti del, iz katerih je razvidno, da je bil Jurančič tudi velik praktik in izkušen čebelar. Njegov rokopis je zanimiv zaradi takratnih tehnoloških rešitev pri čebelarjenju z dunajskim panjem, imenovanim »dunajčan«, čeprav je »Čebeloreja« uporabna tudi za vse druge tipe panjev.

Objava rokopisa je zelo zanimiva tudi zato, ker izpričuje tedanjo rabo slovenščine na Štajerskem, ki je še zdaj

dobro razumljiva in berljiva, konec koncev pa kaže tudi na razvoj slovenskega jezika od 19. stoletja do danes. Opazne so nekatere razlike med takratno in sodobno čebelarke terminologijo (npr. beseda »stališče« namesto zdajšnje »stojišče« za prostor, na katerem stojijo panji). Ivana Jurančiča upravičeno štejejo za velikega prosvetitelja čebelarstva, zavednega Slovenca in buditelja slovenstva na Štajerskem ter izjemnega organizatorja.

Iz življenjepisa, ki ga je leta 1925, ko je bil star 64 let, napisal Jurančič sam, je razvidno njegovo bogato delovanje na področju čebelarstva. Sam je napisal, da je začel čebelariti leta 1885, ko je bil star 24 let.

Čeprav Ivanu Jurančiču ni uspelo objaviti »Čebeloreje«, jo je s pridom uporabljal pri svojih predavanjih in pri objavljanju besedil v Slovenskem čebelarju ter časnikih in koledarjih. Ob 40-letnici čebelarjenja Ivana Jurančiča je v *Slovenskem čebelarju* (št. 12, 1925) o njem pisal Andrej Kalan. Iz njegovega besedila je razvidno, da je Jurančič rokopis Čebeloreje podaril svojemu velikemu prijatelju Jožetu Okornu, pozneje pa je zašel na Čebelarke zvezo Slovenije. Ob zbiranju gradiva za Čebelarke muzej v Radovljici so tja prenesli tudi Jurančičev rokopis.

V Zvezi čebelarke društev Maribor smo ob 80-letnici svojega obstoja začeli intenzivno iskati možnost za objavo rokopisa Ivana Jurančiča. Po podatkih, ki nam jih je v Cogetincih pri Cerkenjaku povedal Jože Hauser, strastni zbiralec starin, predvsem Jurančičevih čebelarke pripomočkov in orodja, iz besedil, objavljenih v *Slovenskem čebelarju*, in iz različnih ustnih informacij smo ugotovili, da rokopis v resnici hranijo v Čebelarke muzeju v Radovljici.

Na podlagi prizadevanj Čebelarkega muzeja ter ob sofinanciranju Čebelarke zveze Slovenije in Čebelarke zveze društev Maribor in ČZ Ptuj je rokopis končno dosegljiv tudi širši javnosti.

Čebelarke zveza Slovenije in Čebelarke muzej v Radovljici s objavo Jurančičevega rokopisa *Čebeloreja* obujata spomin na velikega čebelarkega aktivista na Štajerskem.

V imenu Čebelarke zveze društev Maribor naj se posebej zahvalim tistim, ki imajo največ zasluga za natis Čebeloreje, zlasti sodelavkama Čebelarkega muzeja v Radovljici, mag. Idi Glinšak in vodji muzeja g. Vereni Štekar Vidic.

Knjigo Ivana Jurančiča z naslovom *Čebeloreja* lahko čebelarji kupijo v vseh čebelarke trgovinah, cena knjige je 1.500 SIT.

